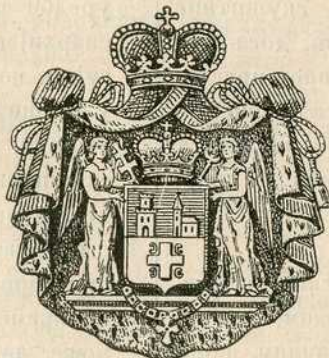

СРПСКИ СИОН

Год. VII.

Број 41.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

ВЛАСНИК:

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије.

УРЕДНИК:

Протојереј Јован Јеремић.

У Ср. Карловцима у недељу 5. октобра 1897.

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

Окружница

срп. прав. нар. цркв. Саборског Одбора, упућена свима епархијским административним одборима, у предмету сазива епархијских скупштина и трајања мандата чланова епархијских власти.

Ad С. О. 1985./1388. ex 1897.

Поводом молбе епархијскога административног одбора вршачкога за обавештење, да ли епархијски административни одбор — обзиром на нејасност уредбе о привр уређењу епархија, потврђене прев. одлуком од 29. маја 1871. — може наредити избор нових чланова епархијске скупштине, поново се доставља *напису*, знања и управљања његова ради, у изводу записника, одлука саборскога одбора од 11. (23.) марта 1886. бр. С. О. 306. и 340/41. ex 1886., којом се овамо односна питања начелно решавају и коју одлуку саборски одбор и данас у потпуној снази одржава.

Из седнице српског правосл. нар. цркв. саборског одбора, држане у Карловцима 23. септембра (5. октобра) 1897. год.

Георгије с. р.
Патријарх.

И з в о д

из записника седнице срп. прав. нар. цркв. саборског одбора држане у Карловцима 11. (23.) марта 1886.

С. О. 306 и 340/41 ex 1886.

Епарх. админ. одбор будимски извештајем својим од 13. фебруара т. г. бр. 35. услед оностране наредбе од 23. јануара (4. фебруара) т. г. С. О. 147 издане на темељу закључка од 29. нов. (11. дец.) 1885. бр. 671. у погледу сазива нових епархијских скупштина изјављујући свој назор, да се постојеће епархијске скупштине с тога, што се оне по смислу уредбе о привременом уређењу епархија, потврђене превишњим решењем од 29. маја 1871., на цело провизорно време, а не на изванредан број година изабранима сматрати имају, не би могле без законитог узрока све дотле разрешити и новим скупштинама заменити, докле преднаведена уредба у крепости постоји, и даље, да ни нужде нема, да се нове епархијске скупштине сазову, почем је позвана уредба привремена, те се скорим другом заменити може, и почем оскудевајући у епархијској скупштини чланови у смислу исте уредбе у допуну изабрани бити могу, моли за упутство, како у овом предмету поступити има.

Епархијски административни одбор темишварски поводом преднаведене оностране наредбе извештајем својим од 18. фебруара (2. марта т. г. А. О. 47./СН 52. изјављујући свој назор, да би, пошто би избором нове епархијске скупштине стара епархијска скупштина престала, досљедно томе имао са старом епарх. скупштином престати и мандат од ове изабраних и сада још постојећих чланова епарх. управе, што би опет у опреци стојало с чл. XXII. прив. уређења епархија, моли да му се ради равнања његовог стања ствари објасни.

Поводом овим како епархијским админ. одборима будимском и темишварском, тако и осталим епархијским административним одборима, равнања њиховог ради, следеће саопштити.

Што се тиче времена, на које се епархијске скупштине бирати и односно докле мандати изабраних чланова епархијске скупштине трајати имају, о томе привремено уређење епархија, потврђено превишњим решењем од 29. маја 1871., у себи никакве наредбе не садржава, и та уредба већ и по томе не пречи сазив нових епархијских скупштина.

На против, кад се уважи, да по смислу уводног одређења и чл. I. и II. преднаведене привремене уредбе свака епархија ваља да све докле, докле та уредба у крепости постоји, и докле сабор унутрашњи строј епархија, делокруг и одношај органа у њима коначно не уреди, има своју *епархијску скупштину* као епархијско заступништво, епархијску црквену и школеку управу; кад се уважи правно правило, да се сваком законском и односно уредбинском одређењу има тако тумачење давати, како се поред тог тумачења свеколике наредбе односног закона или уредбе вршити могу, никако пак тако, поред каквог би могао наступити случај, да вршење тога закона или уредбе немогућим постане; кад се уважи да би оно тумачење привр. уредбе о уређењу епархија, као да би епархијске скупштине *за цело време* провизорије биране биле, и да се по томе нове епархијске скупштине на темељу привр. уређења епархија сазвати неби могле, могло с временом, поред врло дугог провизорног стања, и при околности тој, да у привременом уређењу епархија нема никакве наредбе, по којој би се смрћу или из другог узрока упражњена места чланова епархијске скупштине новим избором попунити и тако епархијска

скупштина допунити имала — имати за последицу баш то, да вршење наредбе чланка I. често споменуте привремене уредбе, по којој епархија ваља да има своје у смислу те уредбе састављено епархијско заступство и епархијску црквену и школеку управу, немогућим постало, јер би епархијске скупштине у законитом саставу своје могле престати постојати, а престанком законитих епархијских скупштина престали би постојати и они епархијски органи, који од избора епархијске скупштине зависе; кад се уважи даље, да кад се при горе напоменутој празнини у одређењима привременог уређења епархија претпоставити може, да је дозвољено, да се међутим упражњена и од избора зависећа места чланови епархијске скупштине могу новима изборима попунити, нема никаква разлога за претпоставку, да се по истој уредби епарх. скупштина не би исто тако могла у свим својим од избора зависећим члановима обновити; кад се уважи, да се већ и из смисла члан XIV. прив. уређења епархија даје извести, да је дозвољено нову епархијску скупштину сазвати, јер је по јасној одредби тога чланка право и дужност *прву* епархијску скупштину сазвати и дан избора и рок састанка јој одредити, припадало дијецезану, дачим после уређења епархијске административне власти то исто право и та иста дужност припада епархијском административном одбору, а то би право илузорно било по горе наведеном противном тумачењу, по ком би прва епарх. скупштина имала све до коначног устројства епархија постојати онда је јасно, да привремено уређење епархија, потврђено превишњим решењем од 29. маја 1871., не само да не пречи, него управо дозвољава сазив нових епархијских скупштина.

Што се тиче питања потребе, да се сада *нове* епархијске скупштине састану, та истиче већ из те околности, што су постојеће епархијске скупштине пре дугог времена конституисане, а у својим изабраним члановима по свој прилици знатно и не потпуне, и што после толиког дугог времена ваља дати црквеним општинама, свештенству и учитељству могућност, да својим жељама и тежбама преко људи свога поверења изрази даду.

Најпосле што се тиче мандата постојећих изабраних чланова појединих одсека епархиј-

ске управе, исти мандати по смислу чл. XXII. привр. уређења епархија остају и даље у крепости, и тим се мање може сматрати, да ти мандати сазивом и састанком нове епарх. скупштине престају, што се чланови епархијске управе и не морају бирати из средине епархијских скупштина.

С тога садашњи чланови епархијске управе остају и даље у својој функцији, и само упражњена места имају се попунити.

Услед свега тога епархијске админ. одборе поново позвати, да учине расположење, да се нове епарх. скупштине што скорије састану, конституишу и у овдашњој наредби од 23. јануара (4. фебруара) т. г. С. О. 147. обележеном раду своје приступе, и да исти одбори о резултату рада епарх. скупштина овамо извештај поднесу.

Читао и издао :

Др. Лаза Секулић с. р.
нар. цркв. тајник.

(П. П.)

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

Конференција код Његове Светости патријарха.

Конференција, коју је Његова Светост патријарх српски преузвишени господин Георгије Бранковић сазвао и која је одржана 27. септембра о. г. завршила је своја саветовања донесав ову

Одлуку.

„Конференција, која је позивом Његове Светости Преузвишенога Господина Патријарха Георгија 27. септембра (9. октобра) 1897. скупљена, пре свега споразумела се у томе: да се самосталност српске народно-црквене автономije на основу IX. зак. чланка угарског сабора од год. 1868. и закона за Хрватску, Славонију и Далмацију од 14. маја 1887. — неокрњена очува.

Што се пак унутрашње организације тиче, изашиће се један одбор од чланова ове конференције, који ће се састати, да покуша, да се постигне споразум и у другим питањима, која су на овом договору још спорна остала, те да онда у том погледу поднесе у своје доба

овој конференцији на пдућем састанку предлог и извештај.

У тај одбор изабрани су под председништвом Његове Светости Господина Патријарха Георгија високпреосв. г. г. епископи: *Миرون Николић* накрачки, *Михајло Грујић* горњо-карловачки и *Герман Опачић* бачки епископ, те г. г. др. *Михајло Полић-Десанчић*, барон *Јован Живковић*, др. *Илија Вучетић*, др. *Богдан Медаковић*, др. *Миша Михајловић*, др. *Емил Гаврила*, др. *Ђорђе Красојевић*, др. *Ника Максимовић*, *Стеван В. Поповић* *Васа Ђурђевић*, др. *Ђорђе Вукчевић* и др. *Тодор Недељковић*.“

И ако, дакле одржана конференција одлуком својом није у погледу унутарње автономне организације ништа доконала, него преговоре ради споразумевања у том погледу тек у изглед и течај ставила, одлука конференције ипак има своју важност, као што и цела конференција има својих добрих страна.

После свега, што је тој конференцији претходило, тешко је било кога, да је од ње ишчекивао што добро. Било је, шта више, очекивања, да ће на конференцији пући и последњи обронак јаза, који нас је и без тога поцепао јако; да ћемо се са конференције те разићи и без последње оне наде на споразум, која се још у неким родољубима не гаси. Те црне слутње, и ако су имале разлога свога, не испунише се. Последњи зрачак наде пије се погасио. Нада је појачана. Пред том надом утишаће се можда ватра страсти, распирена на многим странама. Наступиће, зар, неко примирје, у ком ће разлози заменити страсти. Дамакловом мачу, који кобно прети не само автономiji, него целом животу и напретку наше цркве и народа није пукао конач.

Ето то су неке добре стране одржане конференције. Докле ће оне бити на виду зависиће и од новинарских органа наших странака, односно од увиђавности првака страначких, који тим органима дају првац и одређују тон.

Важност и значај одлуке конференцијалне у томе је, да је манифестован и признат споразум и једнодушност свију чланова конференције, у погледу одбране и чувања автономije.

А то значи, констатовано је, да у погледу те одбране и тога чувања нема разлике између световног дела нашег народа и његове Јерархије.

Према томе, ако и код нас логике има, онда је тим актом конференције укинута досадања оптужба против Јерархије, по којој она не би била са својим народом у том погледу споразумна и солидарна. Поништен је *ipso facto* и онај приговор, који је морао своју улогу одиграти и у самој конференцији, наиме, да наша Јерархија нема довољно отпорне снаге према државној власти. Логика тога факта, логика конференцијалне одлуке, да не спомињемо и истинитост родољубља, захтева, дакле, да једном већ престане агитација са потчињеношћу наше Јерархије према влади и неким умишљеним „нагињањем“ њезиним „више влади него своме народу.“ Ако је истицање те „потчињености“ и тога „нагињања“ као и измишљавање неког „издајства“ у мишљењу за измену изборног саборског реда, досада било као озбиљан разлог у служби агитације против те измене, одлука конференције код Његове Светости патријарха Георгија, са својим првим делом доказује, да је оборен, те отклоњен, и последњи — највећи разлог против те измене.

А родољубива дужност народних првака после тога — сама се каже. Испуне ли ту дужност, избраници из конференције лако ће свршити свој узвишени задатак и изаћи пред другу конференцију са предлогом, ког ће ова моћи усвојити и на темељу његовом споразумети се, на општу радост наше цркве и народа.

Наше је мишљење сад ово: не треба изабраном одбору прејудикатима онемогућавати успех. Прејудикати и везане руке и досад су нам квариле посао. Пазимо да нам не покваре и последњи. Поравњајмо њиву рада нашег, добром вољом, родољубивим осећајима и сталоженим мислима. Наоружајмо се љубављу за своју цркву и опште нам добро народно. Одбацимо од себе свако зло, да можемо учинити добро. Биће нам свима на радост и корист. *То нашој цркви и треба, то народ наш и жели.*

Реч

проф. Ђорђа Магарашевића

НА ПАРАСТОСУ

приређеном у Карловцима у спомен Вуку Стефану Караџићу.

Са далека пута, а још више са давнашњег пута, кренуо се један велики путник; кренуо се да у својој постојбини своје кости остави — *једном за свагда*. Тај путник не путује сам. Њега прате земљаци његови; њега прате представници највиших просветних завода отаџбине његове; њега духом својим прати владалац постојбине његове; њега прате највиши и државни и црквени достојанственици; њега прати васколики народ домовине његове; њега прати данас васколико Српство, васколико Словенство и васколики научни свет. Њега дочекасмо и испратисмо и ми Карловчани јуче, да му се поклонимо; да величамо прах његових земаљских останака; да величамо дух његов, рад његов и живот његов, којим је свагда живео за род свој, од детињства свог до последњег часа дубоке старости своје. Јуче испратисмо тога великога путника, а данас му ево опет помен чинимо, баш у исте часове, када га српска земља у своја наручја прима, да даде вечна мира и покоја праху његову — земаљским останцима његовим.

Краљевина Србија слави данас великога сина свога, слави највећег Србина после светога Саве, слави и велича данас оца *нове српске књижевности*, а васколико Српство у духу свом не заостаје ни часак, јер *празник тај*, — *празник је васколиког Српства*, које данас захвалним срцем радосно прославља спомен преноса костију оца *нове српске књижевности*.

Па ко је тај *великан* по свом имену? Ко је тај, којег смо назвати највећим Србином после св. Саве?

Име му сви добро знамо — јер је име његово знано сваком од нас — од малог па до великога.

Име *Вука Стефан. Караџића* не ће заостајати за именом првога српскога учитеља и просветитеља — Архиепископа св. Саве — *оца старе српске књижевности*. *Ко знаде за име оца старе српске књиге, знаће и за име оца нове српске књиге.*

Велика је то реч, велика је то моћ, коју

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

придевамо неком, кад га именујемо оцем књижевности. Јесте, велика је, — ал су и велики људи ти, који се удостојише имена тог; велики су радови њихови, који за собом оставише вековна живота. Онај који ствара нешто — што вековима тако остаје, — тај се мора назвати оцем тога рада. То су епохални родитељи српскога народа — а до данас их за ово 700 година двојицу набројисмо.

У оно старо доба, када Срби отпочеше живовати својим историјским државним животом, отпочеше уједно и просветни живот свој. Почетник тога просветнога живота беше син *владаоцев* — син краљевић — јер ствара народу свом, цркви и држави својој књижевни језик *српско-словенски*, отиснувши од народа, цркве и државе језик стари словенски, који није приличио говору српскога народа. Тај српско-словенски језик унесе у српску књигу намењену цркви и држави, намењену просвети српскога народа.

Као што отац владалац ствара једну државу српску, тако и син краљевић — а потоњи скромни слуга олтара Божјега — ствара једну цркву српску и један језик у књизи српској. Та српска књига и тај књижевни језик остојаше у српском народу пуних 400 година. Али се тај језик све више примицао чистом српском народном говору тако, да би још најдаље за један век имали у *српској књизи место српско-словенскога језика — чисти народни језик*. То би и било, да преко српског државног живота не прођоше они бурни и црни облаци, после којих несташе српске државе и српске народне књиге. Поплава турска, сеоба великога дела српскога народа у земље и под заштиту *моћних и славних владалаца куће Хабсбуршке*, учинише велики преврат у српском и државном и просветном животу. И један и други спаваше мртвим сном за пуних 200 година. У таквим жалосним приликама морала се изгубити и *српска књига, а с њом и српски књижевни језик*.

Па када се српски народ од двеста година овамо оцет почео иза дновековног сна свог будити својим народним животом, почео се одмах будити и: *просветним*. Просветни живот више је отео маха у оном делу српскога народа, који се сеобом својом у ове крајеве австроугарске монархије затекао у таквим приликама, да је одмах почео мислити о себи и о свом

просветном напретку. Али тадање прилике донесоше собом *промашен и погрешан пут*, да се њим што пре и поузданије дође до жељене просвете, тога великога ступа народнога живота.

Место српскога књижевнога језика уђе међу Србе други књижевни језик, којим никада не постигосмо оно, за чим смо пошли, јер језик тај беше неки помешани: руски, црквено-словенски и српски тако, да су га једном речи назвали: *словено-српским*.

Просветни напредак наш веома је рамљао, а још више застајао, док су други око нас у новој нам отаџбини бујније културно цветали и напредовали. Узрок је том још већи, што је тај *неразумљиви језик ушао у српске народне школе*, да на тој основи Српчад тече знања и просветног напретка. Тужили се још тада умни људи на ту невољу народну, па кажу: „Сви сретнији народи у својим школама уче своју децу пре свега матерњем језику. Руси — руски, Чеси — чешки, Пољаци — пољски, а ми не смемо учити и писати онако, како говоримо. Ми се морамо служити језиком, који ни сами учитељи не разумеју, нити њим говоре, и који наша деца никад не ће научити, а очеви и матере њихове га не разумеју. . . Са неким страхом ишла је девојчица у школу, а са зловољом се дечак кући из школе враћао. Четири, пет и шест година ишла је девојчица у школу, па тек је онда могла књигу читати, а дечак писмо написати — и то којим језиком? *Туђим*. Девојчица није разувала шта је читала, а дечко није знао шта је писао. Мати је зловољна била, кад је загледала у књигу своје ћерке, јер јој ова није знала рећи шта значе оне речи у њезиној књизи. — А отац? И он, који воли иначе свога сина, хладан је био према њему, што није разумео књигу, коју му је син учио. Тако су и родитељи и деца једно другом туђи постајали, а народ се тиме све више приближивао потпуном незнању и свом назатку. — “

Ово је, роде српски, очајнички српски вапај, овако вапију савременици тих жалосних прилика, када се сваки српски родољуб морао тешко забринути, шта ће бити од нас? *Очекивао се нови месија у српској књизи. И тај се доиста јавља, ако не у краљевској палати, као оно отац старе српске књиге, — а оно у сељачкој кућици, син простога сељака*. Да чудна ли контраста?! а да чудније

још армоније?! *Свети Сава шташти књи-гу од „старословенскога“, а Вук чисти од „славеносербског“ језика. Идеја св. Саве живе-ла је и трајала стошинама година, а идеја Вука Караџића живеће и трајаће, докле траје и једнога Србина на овоме свету!*

Велики народни филозоф и претеча Вуков, који у своју вечну кућицу прима уза се данас Вука — негдањи попечитељ просвјешченија у у Србији — *Доситије* такође беше вапио за српским народним језиком, али не показа сасвим тога народнога језика; а дође одмах за њим Вук, који казује тај народни језик — *дивним сведочанством српских народних песама.* С њима за то и отпочиње Вук свој спасоносни књижевнички рад. Српске народне песме певају стару српску славу и српске јунаке и слава та разнесе се њима по целом ученом свету. Срби постадоше народ, којег поштоваше од сад и словенски и несловенски културни народи, колико нам стекоше велике славе и признања изван дома нашега, толико још више донесоше користи у свом дому, међу своје. Гвозденом вољом и неуморним радом наоружао се Вук за дугу и љуту борбу за народни језик у књизи српској. Из те борбе излази он победником тако, да је плодове те борбе могао нај јасније видети оне године, којој се данас навршује *педесетогодишњица.* Чудновато! *Године 1847. одржала је победу Вукова идеја, а педесетогодишњицом те победе смирују се вечито кости његове у постојбини његовој.*

Јесте, извојевао је љути мејдан Вуче, јер стаде лечити љуте ране, под којима цвилесмо дуго време — читава подруг века. Место оног туђег језика, који Српчад не разумеше, улази помало српски језик у српску књигу тако, да већ од пола века овамо нестаје оне страве и оне бојазни, с које смо се онако тешко забринули — шта ће бити од нас?!

Нестало је сад тога, јер имамо *српску* народну књигу као *основу*, на којој се просветно све више и боље дижемо. Напредак тај корача удвострученим убрзаним корацима према оном напретку, који достигосмо на нездравој и неприродној основи.

То је она најкориснија и најзначајнија последица свега Вукова књижевнога рада.

Рад је тај огроман, књижевни су му поједини радови многобројни тако, да су слабе

силе наше да их данас — у овом часу јасно изнесемо.

Али ипак, када видим данас овде саку-пљени многобројни подмладак српски, за који је Вук неуморно радио до последњег часа у животу свом, и данас, када чинимо помен пре-носу његових костију у отаџбину њихову, не можемо, а да помен овај о њему не завршимо овим речма:

Велики ли си био, Вуче, који нам сакупи, исписа и сачува за вечита времена бесцен-благо народно: српске песме народне, приче и пословице, загонетке и бројенице — те красне умотворе народне, јер си њима сачувао и име народно и на дому и ван дома!

Уман ли си био, Вуче, кад без школе даде српској школи по одређеним правилима сврстан српски народни говор, да га лакше Српчад у школи научити може!

Светшао нам пример остајеш, Вуче, који у животу своме љубљаше цркву своју, у коју си, као што и данас живи причају, који те гледаху, својом побожном душом свагда залазио, кад год си могао, да се помолиш Богу исти-номе за срећу и напредак милог рода свог!

Још светлији пример постаде, Вуче, јер љубав своју светој цркви својој и делом за-сведочи:

Ти не даде да зуб времена уништи све-тиње црквене, старе свете књиге наше, из којих на светосавском језику слављасмо Бога и његова Јединородна Сина, светитеље право-славне и српске цркве наше, јер си заишао по Српству и спасавао старе наше Србуље, и, где год си за њих чуо, од своје си сиротиње откидао и њих искупљивао, да их сачуваш, да их проучиш, да нам покажеш на њима светосавски језик, да тако знањем својим ко-ристиш подмлатку својом, оставивши на мла-ђима, да наставе и допуне оно, на што Ти доспео ниси.

Љубио си цркву своју и род свој, јер му даде свето писмо Новог Завета на језику ње-гову, а тиме си, Вуче, у историји хришћанске књижевности подигао српском језику споменик, који ће свагда верно јављати ученом свету живи језик онога народа, за који је писан. А ради важности, која у животу свакога на-рода хришћанскога има свето писмо на његову језику, ово Ти је дело *крупна* твога књижев-нога рада!

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

И гле! Св. Сава живом српском речи казује роду свом, а Ти, Вуче, писаном српском речи разносиш по роду свом науку Бога истинога!

О, да дивне судбине, о да дивне везе међу оцем старе и међу оцем нове српске књижевности!

Св. Сава постаде зато првим српским учитељем и просветитељем, а Ти, бесмртниче, не заостајеш, него гредеш стопама Његовим, јер сав Твој књижевни рад, јесте школа за нас — јесте рад и за српску народну школу. Од првенчади своје — од мале прстонародне славеносрпске песмарице, од *писменице* српскога језика по говору простог народа написане, од прве српске граматике пред речником и од првог српског речника, од првога српскога буквара — па до посмрчади своје, — показао си и доказао, да Ти је српска народна школа прво на срцу лежала, јер си својим очима гледао и својим ушима слушао тадање јаде српских родитеља. За српску народну школу бринуо си се, Вуче, али би брига Твоја данас још већа била, кад би био међу нама и видео, како је све мање оних српских школа за које си књиге писао. Да си данас међу нама, Ти би још љубе заштрио перо корећи и богато и убого, што им на живе очи пропада најважнија после св. цркве тековина, најјачи ступ на ком се држи српски народ.

Но ми, који смо после Тебе остали, дужни смо свагда помишљати на Тебе, јер си Ти за нас живео и за нас радио. Ми се бојимо клетве твоје, јер би она тешка за нас била. Ми поштујући сен Твоју, поштоваћемо и мисао Твоју, и молићемо се Богу, да нам помогне у овим тешким данима и да спасемо оно за што си Ти живео.

Овострани српски народ свагда је у својим духовним вођама, у својим Митрополитима и Патријарсима тражио заштитнике у свему оном, што ће штитити српску цркву и српску школу. Па као свагда, тако особито данас, *с циљом и оправдано на дод гледа он данас у своју духовну поглавицу, осниваоца Фонда Светосавскога и великог добротвора српске школе, да ће још више полета дати народу свом и заједнички порадиши, да се спасе српска народна школа, за коју си Ти, слављениче, живео и радио.*

Ти си за живота свог само за српски народ живео, а српски народ данас не ће се

боље одужити праху Твом, него ако настави велико дело Твоје — обезбеђење и утврђење имена српског. *Без српске цркве и без српске школе ми Твој аманет испуниши не можемо, без тога се Теби одужити не можемо.*

Ту велику мисао Твоју разумела је и домовина Твоја, која Те данас прима у загрљај свој, и купи и последњи прах пепела Твога, да га сачува у земљи својој уз претечу Твога, Доситеја — и ученика Твога, Даничића.

Као што си Ти бесмртно дело иза себе оставио, тако и краљевина Србија данашњим даном учини бесмртно дело, — дело најистиније захвалности према своме великоме сину, према своме оцу нове српске књижевности. А ми сви, живи смо учесници тога захвалнога одзива, и сваки од нас, како може, одаје Ти пошту и захвалност. Па и ови ево малени Карловци — ова престоница патријаршије српске, где си се пре 90 година учио у тадањим њезиним школама, и где Те је неумрли Лукијан *први* позивао, да му песме народне бележиш, — ево ти Карловци, а на челу са српским патријархом *Георгијем*, данас се клањају великоме духу Твом, чине помен у славу преноса земаљских останака Твојих из далека краја у Отаџбину Твоју — и сви Ти из дна захвалнога срца свога са васколиким захвалним Српством довикују:

Вечан Ти спомен, оче нове српске књижевности,

Слава Ти, Вуче Караџићу,

Слава Ти и хвала Ти!!!

Пренос Вукових костију.

Првобитно је одређено било, да ће нам драгоцене Вукове кости стићи пред Карловце у прошли понедељак, у $3\frac{1}{4}$ часова после подне, те је спремно било, да цело време, док се воз железнички буде приближавао Карловцима, овде боравио и полазио из Карловаца, звона звоне на свима храмовима Карловачким, а од Срба Карловачких да се драгоцене кости дочекају на станици и испрате достојном поштом пијетета оне благодарности, које Вуку дугује цело Српство. Но распоред возње се изменио. Па и ако је Карловчанима било познато, да ће драгоцене кости стићи пред Карловце тек у $1\frac{1}{2}$ 9 у вече, ипак се силан свет слегао на станици и после подне, помишљајући зар, на какву смицалицу и

мистификацију. Исправивши воз у $\frac{3}{4}5$ и у њему миле Карловачке путнике за Београд, вратили смо се са станице, да спремимо што лепшу пошту драгоцености народној српској, кад нам стигне у вече.

Око 8 часова у вече већ је врвио Србин и Сркиња Карловачка на железничку станицу. Перон и цела дуж станице била је препуњена омладине и остарине, мушке и женске, а у сваком као да је ударало и заигравало три срца у грудима. У једном срцу свест српска запалила понос српски; у другом срцу, као у кадионици, замирисала измирна благодарности и пијетета, а у трећем срцу плануо осећај да Српство живи, да живи једним духом, који смрти нема.

Тај пламен запалио је масу буктиња, које су осветљавале станицу и спремале светао улазак драгоценостима српским у железничку станицу српскога Сиона. Чаробна је та светлост била! Пламен буктиња надмеће се са ватром, која сипа из очију свесне и српским поносом раздрагане Србадије. Стиже воз; стаде и зајса се у светлости тој. Изненађена госпоштина српска и дични пратиоци драгоцених костију Вукових скидоше капе пред тужним и тајанственим гласима трикратно отпеване **Вечнага памјат**, који гласи проламаху ноћну тишину из грла омладине богословске и гимназијске, и из грла Карловачких других Срба, а праћени и измешани са сузом њихових осећаја, који се заталасавају само онда, кад цело Српство осећа.

„Слава Вуку Караџићу“! бежу три речи, које мога да изусти још сузама загушено грло.

Овим возом је отпутовао и изасланик српске гимназије професор г. Раде Врховац (дочим је други изасланик, професор г. Паја Марковић, отпутовао возом у $\frac{3}{4}5$.) и изасланик карловачког грађанства г. Ђорђе Секулић, носећи венац намењен новом гробу Вукову.

По одласку воза, грнула се Србадија за заставом српском и разбуктаним буктињама, те певајући „Боже братинства“ стиже пред патријарашке дворе. Пред овима застаде, отпевавши царску и краљевску химну „Боже живи“ кличући Живео Краљ, Живео српски Патријарх, Живео народ српски, Живела слога. Слава Вуку Караџићу.

Његова Светост, преузвишени госп. патријарх *Георгије*, благоизволео се је појавити на прозору дворском.

Тако Срби Карловачки испратише драгоцене кости Вукове на путу им новој слави и својој отаџбини.

Сутра дан, уторак, извесена је црна застава на двору патријарашком и саборној цркви, гимназији, богословији и читаоници српској. У 11 часова одржан је парастос у саборној цркви, при којем је начелствовао св. Патријарх *Георгије*, уз саслужбу целокупног местног свештенства. Говор у славу Вукову држао је професор г. *Ђорђе Магарашевић*, који је пропраћен са дуготрајним: „Слава Вуку Караџићу!“ Присутна је била богословија, гимназија и основне школе, те многобројно Карловачко грађанство. Видесмо на парастосу и велеч. г. жупника Бича, који ни једне прилике не пропушта, да посведочи своју коректност, а можемо рећи и љубав према својим православним српским суграђанима.

„Бранику“ из *Београда* пишу: Нарочити воз с Вуковим костима, прошавши прексноћ поред Н. Сада и Карловаца, где је цриређен сјајан дочек — стигао у Земун, где је преноћио. У понедељак у 8 сати 42 м. у јутро кренуо у Београд, праћен изасланством Академије, Матице, Новосађанима и Карловчанима. У Београду дочекан свечано. Стојан Новаковић предао ковчег Академији. Милићевић примио и одговорио. У унутрашњем дворишту дочекали министри, великодостојници са свештенством. Пред станицом митрополит Михаило са епископима: нишким и тимочким учинили кратак помен. Милићевић говорио у име академије, па за тим се спровод кренуо. Све радње су биле затворене, варош украшена заставама. Спровод испАО импозантно. Напред ишла силна омладина школска, носноци венаца и дела Вукових, многобројно свештенство у златотганим одежама с митрополитом на челу, за тим кола с ковчегом, запрегнута са 6 коња. Око кола академици. За колима изасланици краљеви, бугарски дипломатски агент, министри и изасланства, међу њима многи представници науке: српске и стране. У саборној цркви на парастосу чинодејствовао је митрополит Михаило са 50 свештеника. Певачко друштво дивно певало. Говор митрополитов начинио сензацију. После тога изишло се пред цркву, где су држали говоре министар Андра Николић и Милан Ђ. Милићевић, те је сандук спуштен у саркофаг. Сандук су изнели и спустили у гроб

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

и др. Лаза Станојевић и Александар Сандић, који су као ђаци пре 33 године пок. Вука у Бечу носили и у гроб спустили. После подне беше свечана седница Велике Школе, на којој је говорио професор Љуба Стојановић. У вече банкет, на ком је министар-председник Симић наздравео краљу, министар просвете Андра Николић гостима, а професор др. Маретић из Загреба захвалио се у име свију гостију на дочеку. При банкету свирала војничка музика. Банкет испао врло лепо.

Пре банкета беше свечана представа у позоришту. Давана је Малетићева апотеоза Вуку.

Цела светковина беше величанствена. Ред примеран, дочек срдачан. Прослава беше достојна заслуга Вукових. Гостију беше са свију страна Мађарску академију и пештанску универзу заступао др. Армин Вамбери. Бугарска влада беше званично заступљена; из Загреба беху П. Будмани, др. Заградник и др. Маретић; и из Русије био је изасланик Стигли су безбројни телеграфски поздрави.

ЛИСТАК.

Б Е Л Е Ш К Е.

(Изасланици Његове Светости). Као изасланике Своје, благоизволела је Његова Светост преузвишени г. патријарх *Георгије* изаслати у Београд на Вукову светковину целокупно своје придворно свештенство: преч. г. архиђакона *Димитрија Бранковића*, протођакона *Др. Георгија Летића* и ђакона *Данила Паншелкића*.

(Саборски одбор) у седницама својим, које су од 22. до 26. септембра (4. до 8. октобра) о. г. трајале, предузео је од главнијих предмета следеће: Поднеће се разјашњење на упит преузвишеног г. министра-председника гледе основних писама о фондацијама за срп. више девој. школе у Н. Саду, Сомбору и Панчеву, као и о фондацијама Стратимировића, Рајачића, Ђорђа Миковића и Моје Моловића. — На упит преузвишеног истог г. министра-председника о природи пустаре „Цере“ одговорено је, да се та пустара има у смислу даровног писма цара и краља Фердинанда Првог од 5. октобра 1845. год. као добро срп. прав. епископије сматрати. — Послаће се г. министру-председнику захтевани исказ о садашњем стању неистераних саборских трошкова и верозаконског приноса. — Угарски министар-председник шаље патраг без примедба у своје доба

њему поднесени прорачун за г. 1897. — Поводом извештаја о манастирима нашао је Саборски Одбор за целесходно, да из своје средине изашље комисије у поједине манастире ради прегледања и поднашања извештаја. Од свештених чланова за све манастире у Троједници изаслат је архимандрит Иларион Руварац, а придружиће му се за сремске манастире члан Миша пл. Рогулић, за манастире пак у пакрачкој и горњо-карловачкој дијецези члан Данило Станковић. За манастире у Бачкој и Банату од свештених лица изабран је прота Ђорђе Влаховић, а придружиће му се члан др. Ника Максимовић. — Услед утока високопреосвећеног г. епископа бачког Германа Опачића, уништило је министарство решење Саборског Одбора, којим је одбио молбу епископа ради оправке летњиковца на Исајлову. Пре него што би Саборски Одбор ново мериторно решење донео, изаслана су два члана ово одборска, да учине извиђења о потреби и начину односне оправке. Услед решења Школ. Савета ради плата неких професора на препарандијама и вишим девој. школама дозначене су дотичне своте. — Саборски Одбор одобрио је поднесени нови прорачун за препарандију пакрачку са 6790 фор. Издава је наредба у погледу окружнице Саборског Одбора од 1886. године, коју у овом листу у званичном делу доносимо. — Молба професора на великој српској православној гимназији карловачкој, да им се затражена и већ од стране Саборског Одбора Сабору препоручена накнада за односни мањак плате у прошлим годинама примљене, пошто је састанак Саборски неизвестан, решењем Саборског Одбора на исплату дозначи, пошто је већ иста накнада исплаћена и Новосадским професорима — упућена је Сабору. — На молбу управе манастира Бођана ради припомоћи на оправљање истог манастира изаслао је поверенство, да ствар на лицу места извиди. — Поводом ступања у живот свештеничко-мировинске уредбе, а услед спора између свештеничких удовица и новоостављених душепопечитеља гледе уживања једногодишњег парохијског прихода и свештеничког стана изречено је, да парохијски приход и стан смрћу дотичног пароха а почињући са 1. јануаром 1898. припада једино новоостављеном свештенику у дотичном месту, по што је сваки свештеник дужан осигурати своју породицу улогом у мировински фонд. — Поводом једног спорног питања изречено је, да свештеници све верозаконске терете (парохијал. култус, саборске трошкове и верозаконске приносе) имају сносити по својем приватном иметку, дочим је парохијска дотација од свих ових терета сасвим ослобођена. — Подељене су стипендије из клири,

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

калног фонда за сиромашне богослове и за оне гимназијете из епархије пакрачке и горњо-карловачке који се спремају за богословију и за свештеничку службу. Из Зелићеве закладе за питомце из Боке которске на предлог епископа Петрановића добио је стипендију од 300 ф. Стеван Трајановић за више богословско изображење, а осим тога подељена је стипендија из закладе Петровић-Хариша по 300 ф. за трговачку струку: Николи Милутиновићу и Браниславу Марковићу, за економско-шумарску струку Лазару Јовановићу и за обртничку струку Кости Лазићу; — из закладе Мојсила Путника од 200 фор. Николи Мајинском, а Бранку Муачевићу питомцу исте закладе дозвољено је, да своју струку, у нади владиног одобрења, вап Угарске, у Бечу, слушати може; из закладе Ђорђа пл. Сервијскога по 105 фор. Јосифу Матејину и Миленку Араницком. Истом приликом, подељене су стипендије из закладе архимандрита Герасима Зелића за богослове из Далмације и то према предлозима г. г. епископа задарског и бококоторског. — Овом приликом решено је преко двадесет призивних предмета. Од ових су утоци одбијени а првостепена решења епарх. одбора потврђена у следећим предметима: Уток II. Вуковића из Ст. Бановаца због скидања са председништва и доношења трошкова; — уток А. Радовановића због предујма за извишење сесијоналне отштете у Крушедолу; — уток Ђ. Куљанчића и П. Вујића из Куле због разрешења кулске црквене општине (ово са незнатном изменом у погледу одмерања казне); — уток П. Поповића из Силбаша у погледу дотације; — уток Маре Јеврића удове пок. пароха сегединског ради накнаде берива; — уток црквене општине у Самошу због накнаде нестеривог бира; — уток црквене општине у Опави у предмету разреза парохијала; уток Мите Димића и другова из Баваништа у предмету обнављања црквене општине; — уток црквене општине у Баранди због исплате заостале дотације тамошњем пароху; — у осталим призивним предметима су првостепена решења изменута а некоји су уточни предмети на допуну враћени; — предузет је извештај епархијског административног одбора вршачког у ствари свргнућа председника православне црквене општине панчевачке, Каменка Јовановића, те је Саборски Одбор после дужег саветовања, сматрајући да приватно писмо без публицитета не може бити предмет званичног истраживања, уништио дотичну одлуку вршачког епархијског административног одбора и одредио је репоновање председника православне црквене општине панчевачке: — потврђено је решење епархијског административног одбора вршачког, којом се неки скупштинари вршачки лишавају пасивног

(са изменом у погледу активног) изборног права, пошто су како конзисторија тако и Митрополитски Савет решили, да немају црквене свести, те је како епархијски административни одбор, тако и саборски одбор имао да изврши оно, што су духовне власти решиле. — Установљено је основно писмо у ствари стипендијске закладе Емилијана Марго по предлогу фискалову. — Обустављено је извршење одлуке епархијског административног одбора бачког против сомборске црквене општине до решења утока исте општине, који за ову седницу није био још приспео, али о коме се уверио Саборски Одбор, да је поднесен. — Д. Т. Живановић агроном из Београда поднео је понуду са планом и прорачуном да један велики ритеки комплекс манастира Фенека сасвим исуши и од воде ослободи тако, да земљу за корисно обрађивање спреми. По стручном испитивању ове ствари, Саборски Одбор је ту понуду, по којој би поменути агроном уз поделу права на уживање тог рита на некоје време, уштите послове о својем трошку извршио, прихватио, и упутио управу манастирску, да обзиром на законска одређења о водном праву потребну дозволу код политичне власти неходи. — Подељене су припомоћи из јерархијског фонда у сврху допуне свештеничке дотације за сиромашне црквене општине. — Донесена су решења у многим знатним фискалским предметима, и подељено је зајма од 220.000 фор. — У овој седници решено је 920 предмета.

(Радња епархијских власти у Темишвару).

I. *Конзисторија* држала је редовну месечну седницу своју дана 2. (14.) септембра 1897. под председништвом преосвећеног господина епископа Дијецезана и решила је у тој седници, између осталих, и ове важније предмете: Узети су на знање односни отписи високог кр. уг. министарства богочасти и јавне наставе у Будимпешти у предмету поделења припомоћи из државне дотације, вотиране уставним путем за цели источно-православне цркве у Угарској, неким свештеницима, удовим попадајама као и неким црквеним општинама; уједино ће се код епархијске конзисторије у истом предмету поднешене молбенице неких подручних свештеника, црквених општина и неких удових попадаја с препоруком на уважење подастрети споменутом високом министарству. — Доставиће се до знања подручном свештенству односни отпис истог споменутог високог кр. уг. министарства, у предмету садржине наслова Његовог царског и апостолског-краљевског Величанства, који се има при разним богослужењима

употребљавати. — Узет је на знање односно св. Архиепископског Синода митрополије Карловачке у предмету оснивања и отворања конзисторије при херцеговачко-захумском митрополиту у Мостару. — Известиће се српска православна црквена општина у Великој Кикинди о односном решењу високодостојног српског православног митрополитско-црквеног савета у Карловцима, којим је одбијен позив исте црквене општине, против односног решења епархијске конзисторије у ствари постављања јереја Стевана пл. Видака администратором једне парохије у Великој Кикинди. — Администрација једне упражњене парохије у Српској Црњи поверена је привремено и до даље наредбе епархијске конзисторије тамошњем пароху јереју Јовану Јакшићу. — Учињено је сходно расположење ради обаве избора системизованог парохијског помоћника у Батањи. — Издао је сходно упутство парохијским звањима у Тиса Св. Миклушу и Сиригу у ствари несугласице међу два тамо припадајућа брачна пара. — Поднеће се високом кр. угарском министарству богочасти и јавне наставе у Будимпешти управом манастира Св. Ђурђа издано сведочанство о спреми тамошњег искушеника Сретена Јовановића за ступање у монашко-свештенички чин, ради исхођења опроста година потребних за ступање споменутог искушеника у исти чин. — Јеромонах Исхирион Гађански досадашњи администратор парохије Рудњанске остављен је администратором парохије у Шурјану, досадашњи лични капелан протојереја Тривуна Бранковића пароха фабричког, јеромонах Серафим Рајковић, постављен је администратором парохије у Рудни, дочим је јеромонах Митрофан Шољмошанов упућен у свој постриг манастир Безди. — Ободелом пароху фабричком протојереју Тривуну Бранковићу постављен је привремено личним помоћником јереј Милутин Думић, парох Меленачки. — Одбијена је молба Живе Савиног из Краљевица ради досуђења њему накнаде изасланичких трошкова насталих приликом једне вођене истраге у Краљевицу на терет Лазара Кеверешана и других из Краљевица. — Позвано је парохијско свештенство у Меленцима, да се изјасни на тужбу тамошње црквене општине због несакраћења једног мртваца у виноградима Меленачкима. — Позвани су јереји Василије Лучић, протопрезвитератски капелан у Великом Бечкереку, као и Јован Петанек, парох у Срп. Неузини, да се изјасне на пријаву окружног протопрезвитера Велико Бечкеречког Љубомира Панића због удаљења из места службовања преко 24 сахата без претходно добивене за то дозволе од надлежног окружног протопрезвитера. —

Упућен је јереј Александар Поповић администратор парохије у Канаку услед односне пријаве, да има издати једној странци један извод из матичних књига и без претходне наплате за труд око тога издавања. — Повраћен је путем српске православне црквене општине Варјашке Маринку Цоцином један поднесак његов као због нејасноће за званичење неприкладан. — Издаће се на изјашњење јереју Исидору Николићу пријава српске православне црквене општине у Буру због наведеног нетачног и несавесног вршења свештеничке дужности у тој парохији. — Узет је на знање односно отписе поджупанијског звања Тамишке градомеђе у предмету забране носити у неким случајевима мртваце у цркву и дати пратити мртваце кроз школску децу, о којем су отписе подручне црквене општине и свештенство им путем месних политичких власти извештене. — Изабрани су за питомце стипендијске закладе пок. Петра Божића с годишњом стипендијом по 150 фор. а. вр. Душан Чонић, ученик IV. разреда у гимназији Сремско-Карловачкој и Коста Десимировић који је свршио III разред грађанске школе у Вел. Св. Миклушу, и поднесен је тај изборни чин на одобрење односно потврду високославног Саборског Одбору у Карловцима. — Учињено је сходно расположење ради извршења односне одлуке конзисторијалне, којом је јереј Милан Димитријевић постављен на основу претходно обављеног изборног чина српским православним парохом у Турској Кањижи. — Узет је на знање односно допис о рукоположењу бившег Мокринског ђакона Милоша Челекетића за пресвитера као и извештај надлежног окружног протопрезвитера о уведењу истог пресвитера као пароха у парохију Сараволску. — Узет је на знање односно извештај српске православне црквене општине у Јозепову о постављању црквењака тамошњег св. храма као стражара против опасности од ватре на торњу тамошње св. цркве. — Упућен је јереј Георгије Вујић, администратор парохије Арадске с његовим тражбовним захтевом, да му јеромонах Исидор Михајловић, администратор парохије у Нађфали плати износ од 160 фор., у име штете нанесене му наводно необдржањем једног међу њима склопљеног уговора у предмету уживања парохијске сесије Нађфалске. — Припуштени су к избору пароха у Српском Ченеју: јереји Драгутин Мојић, администратор парохије Неметске и Јован Јовановић, администратор парохије Српско-Ченејске, и упућен је надлежни окружни протопрезвитер Велико-Бечкеречки уз издање односних списа, да избор пароха у Срп. Ченеју обавити даде. — Поднеће се с препоруком

на уважење високославног Саборског Одбору у Карловцима молбеница српске православне црквене општине у Моноштру ради подучења припомоћи за подмирење трошкова око градње иконостаса из фонда за помешане српско-романске општине, које се у деоби налазе. — Упућена је српско православна црквена општина у Нађфали, да имаде јереју Георгију Вујићу платити износ од 40 фор. у име десетогодишњег канцеларијског паушала за набавку канцеларијског прибора за вођење парохијског звања потребног. — Подастреће се с препоруком на уважење високославног Саборског Одбору молба јереја Јована Јовановића, администратора парохије Срп. Ченејске за дозволу, да може потписати признаницу о припомоћи, што ју је из јерархијског фонда за држање личног капелана уживао пок. јереј Димитрије Гађански, парох Срп. Ченејски. — Узет је на знање извештај администратора протопрезвитерата Темшварског о неспвести, одржавој са свештенством истог протопрезвитерата. — Учиниће се сходно расположење ради рукоположења за администратора парохије у Бочару закљученог свршеног богослова Обрада Брусина. — Одређено је, да јереј Георгије Вујић, администратор парохије Арадске, има обављати катихетске дужности за српско-православну децу у основним и грађанским комуналним школама у Араду. — Позваће се јереј Јован Мишић, администратор парохије у Пардању, да се изјасни као бивши администратор парохије Ђурске у ствари порезних заостатака на парохијској сесији Ђурској из времена, док је он ту парохију администрирао. — Постављен је протођакон Ђорђе Звеклић српским православним катихетом на новоотвореној државној гимназији Темшварској.

II. *Административни одбор* држао је дана 3. (15.) септембра 1897. под председништвом преосвећеног господина епископа Дијецезана редовну месечну седницу своју, у којој су, између осталих, решени ови важнији предмети: Поднеће се високославног Саборског Одбору у Карловцима извештај о правној природи оне поле парохијске сесије у Вел. Бечкереку, коју је уживао умировљени парох тамошњи пок. јереј Павле Недељковић. — Узет је на знање извештај чланова српске делегације у деобним стварима Срба и Романа о проведењу јерархијске и пмовне деобе међу Србима и Романима у Моноштру и учињена су на основу тога извештаја нека сходна расположења у тој ствари. — Одбијена је молба јеромонаха Самуила Поповића, администратора парохије у Фењу, да се тамошња парохијска сесија у наступajuћој економској години на пола издати може. — Известиће се кр. српски суд у Новом Араду о томе, ко је позван и властан установљивати износе плата свештеничких. — Учиниће се сходно

расположење у ствари инкасовања тражбине јереја Димитрија Ђирића, пароха Тиса Св. Миклушког, што ју има он у износу од 200 фор. против српске православне црквене општине у Печки. — Одбијена је као неоснована молба неких становника у Срп. Боки ради обнове садашњег црквеног одбора тамошњег и дап је обавештај потребни истим становницима о броју тамошњих српских православних душа односно о плаћеном разреду тамошње парохије. — Узет је с одобрењем на знање односно закључак управног одбора српске православне општине у Араду у предмету издања дру. Светозару Димитријевићу предујма, потребног за вођење одштетне парнице рсто 2440 фор. а. вр. — Упућен је руководељ епархијског фонда, да исплати дужни порез за залишну парохијску сесију у Кетфељу. — Упућен је прота Милош Рајковић, да услед односне молбе учитеља Меленачког Стевана Жупанског извиди у тој молби наведене околности, које се односе на свргнуће молитељево са деловођства у црквеној општини Меленачкој. — Поднеће се високославног Саборског Одбору у Карловцима на надлежно решење уток јереја Велизара Тубића, системизованог парохијског помоћника у Срп. Елемиру против овдашњег једног решења у предмету продаје попадијских столова у тамошњој св. цркви. — Позваће се црквена општина у Јозепову, да се изјасни на тужбу тамошњег пароха ради исправке парохијског стана и ради одузећа једног комада парохијске баште. — Упућене су српске православне црквене општине у Ивањици и Беодри, да се ради одгађања оврхе у предмету инкасовања саборских трошкова и верозаконског приноса обратe с молбама на високослави Саборски Одбор у Карловцима. — Одобрен је на основу одржане јефттинбене дражбе склопљени грађевни уговор ради оправке цркве у Варјашу. — Позвана је српска црквена општина Темшварско-грчка, да се уз прикљоп односних списа изјасни о непосредно поднесеном призиву протођаконa Ђорђа Звеклића против односног решења црквено-општинског, којим је призиватељ свргнут са звања гробљавског надзорника. — Одобрен је резултат јефттинбене дражбе, одржане ради предузећа оправака на црквеном здању у Канаку. — Одбијена је молба српске православне црквене општине у Ђали, да се стајаћи тасови црквени од свештеника одузму и црквеној благајници намењу. — Одбијен је као ненадлежно поднесен призив јереја Димитрија Којића, пароха у Срп. Боки, призив његов поднесен против једног овокозисторијалног решења. — Обавестиће се српска православна црквена општина у Парцу о томе, ко ће сносити трошкове, скопчане с парницом која се заповеда ради треће парохијске сесије тамошње. — Позваће се српска православна црквена општина у Јозепову, да даде објашњења нека у ствари купљења саборских трошкова и верозаконског приноса од тамошњих верних. — Дано је сходно упутство истој црквеној општини у предмету издавања личног парохијског помоћнику њему припадајуће половине сесијоналног прихода. — Позваће се српска православна црквена општина у Канаку, да предложи што

пре на клаузулрање прописно истављену обвезницу о дужним саборским трошковима у верозаконском приносу. — Дозвољено је управи манастира Св. Бурђа, да може без уштрба за површну садржину виноградског поседа свога на „Шумику“ исти виноград друкчије заокружити. — Одобрен је односни закључак српске православне црквене општине у Срп. Боки у предмету издатака потребних за оправку неке на тамошњем св. храму. — Услед препора о броју српских православних душа у Соки упућен је администратор протопрезвитерата темишварског да на лицу места својим путем и начином поуздано истинити број тих душа установити имаде. — Упућена је српска православна црквена општина у Соки, да одржи чову јавну дражбу ради издавања под закуп за идућу економску годину актуалне парохијске сесије тамошње. — Одобрен је нацрт уговора, што га мисли склопити управа манастира Бездина с кр. државном шумаријом у ствари предаје државним шумарским органима стручног надзора и руковања са шумарским поседом манастирским. — Упућена је српска православна црквена општина у Наћлаку, да на тамошњем парохијском дому без одлагања нужне оправке предузме. — Одобрен је односни закључак управног одбора српске православне црквене општине у Араду у предмету давања у хипотекарни зајам своте од 300 фор. из васпитне школске закладе. — Дано је сходно упутство председнику српске православне црквене општине у Тиса Св. Миклушу у предмету немарног долажења односних чланова у одборске и скупштинске седнице тамошње. — Дозвољено је српској православној црквеној општини у Срп. Црњи, да може на основу добивене претходне приволе тамошњег парохијског свештенства снизити тамошње две парохије из II. и III. у IV. и V. плаћевни разред; исто тако да може разна на дугу заостала црквено-општинска потраживања у име разних богоштовних приноса од тамошњих верних ма и путем оврхе прикупљати. — Поднеће се високославној Саборској Одбору ради подношења на надлежно решење високом српском православном народно црквеном Сабору, инструкисана молба српске православне црквене општине у Тиса Св. Миклушу, ради снижења тамошње парохије из III. у V. плаћевни разред. — Издаће се сходно упутство српској православној црквеној општини у Ђиру ради прописног истављања обвезнице врху дужних саборских трошкова и верозаконског приноса. — Учињено је сходно расположење ради уведења рескриптуалне плате у новцу за српско православно свештенство у Срп. Св. Петру. — Упућен је члан епархијске управе Паја пл. Еремић, да извиди дугово стање српске православне црквене општине у Меленцима. — Умолиће се поджупанијско звање торонталске градомеђе у Вел. Бечкереку, да даде обуставити оврху ради уплате богоштовног приноса за романско-православну црквену општину у Качи против оних становника тамошњих, који су из романско православне у српско православно црквену општину почетком године 1897. прешли. — Узета је с одобрењем на знање обнова црквено-општинског часни-

штва у српској православној црквеној општини и Вел. Бечкереку. — Учињена су сходна расположења ради прегледа поднесених рачуна о стању епархијског фонда крајем 1896. године као и ради никасовања истог фонда дужних разних потраживања. — Умољена је код надлежне политичне области оврха против српске православне црквене општине у Фењу ради никасовања дужног парохијала. — Одобрен је резултат јавне дражбе одржане у Рудни ради издавања актуелне парохијске сесије тамошње под закуп за идућу економску годину. — Упућен је члан епархијске управе протојереј Николас Николић, парох кнешки, да учини све нужне кораке ради издавања под закуп за идућу економску годину заливних парохијских сесија у Малом Бечкереку и Кеџељу. — Упућена је српска православна црквена општина у Малом Бечкереку да тамошњем свештенику 6 фор. годишње у име писаћег прибора за вођење парохијског звања исплаћује. — Учињено је сходно расположење ради уведења рескриптуалне плате у новцу за свештеника у српској православној црквеној општини Модошкој. — Упућује се српска православна црквена општина у Парцу, да на тамошњем парохијском дому неопходно потребне оправке изведе. — Узет је с одобрењем на знање извештај администратора протопрезвитера Арадског о расположењима учињенима у црквеној општини у Печки на основу тамо обављених извиђења због нереда у крилу исте црквене општине, на је наређено, да до нове организације редовне црквено општинске управе има јереј Григорије Букурвић, администратор парохије тамошње председничке функције у тој црквеној општини обављати. — Издаана је на изјашњење дотичном окружном проти пријава српске православне црквене општине Јозеповачке због узимања прекомерног протопрезвитерског процента. — Дано је сходно упутство удовој попадији Милеви Недељковић у ствари извиђења њезиног потраживања против српске православне црквене општине у Канаку. — Одобрен је односни закључак српске православне црквене општине у Оросламошу у предмету оправке тамошње црквене порте и издатка за набавку врата на исту порту. — Учињено је сходно расположење ради потпуног коначног проведења јерархијске и имовне деобе међу Србима и Романима у Фењлаку. — Учињено је сходно расположење ради омогућења извиђења пријављених нереда у српској православној црквеној општини у Срп. Елемиру. — Издано је сходно упутство председништву српске православне црквене општине у Сиригу у предмету немарног вршења дужности од стране одборника и скупштинара тамошњих. — Позвана је иста црквена општина, да се изјасни на тужбу тамошњег пароха јереја Сретена Јовановића због накнаде мањкајућег му дела парохијске сесије као и исплате своте од 84 фор. а. вр. — Упућен је руковатељ овоепархијског фонда, да нека плаћања из истог фонда дотичним овлаштеницима исплати. — Закључено је, да се епархијска скупштина почетком идуће године одржи.

(„Застава.“) Није ли „Застава“ доста Сјенича-

ка; или јој је мало зла народног? Тако се морамо питати, јер иначе не можемо разјаснити смер њезиног писања у броју од прошле среде. И онда јој је криво, кад јој над запушеном крвљу невиних жртава покажемо претом: „и твоје је ту заслуге“! Па докле тако? Докле ће по ступцима „Заставиним“ прекати изазивалачка страст? Зар то тражи данашња наша невоља на све стране? Зар се тако утире пут споразуму, за којим лелечемо? Не ћемо полемике, али морал и поштење захтева, да „Застава“ бар докаже чипшеницама, да је „владика Грујић повод немирима у Сјеничку.“ Или доказ или опозив те тврдње. Ни једно ни друго не дати и не учинити — значи онда треће. А шта? То ћемо рећи, ако баш узморамо. Ако родољубље код „Заставе“ није шупља фраза, она ће се оканути нападаја, који лично не могу директно нахудити, али који за собом повлаче опште зло.

Број 80. ex 1897.

Изјава.

П. н. Господину

Луки К. Алексијевићу

трговцу црквених утвари у Новом Саду.

Закључком овоместног црквеног одбора у држаној седници од 27. јула (8. августа) 1897. зап. бр. 7. Одбор вам на вашем ревном заузимању на извршено лепом богато отканом прокату (материји) као и на без мане израђеној одежди и на свима дарцима припадајућим одежди као и на покривачу па налоњ једногласно евоје најтоплије признање и благодарност изражава.

Срп. правосл. цркв. општина у Иригу дана 14. (26.) августа 1897.

Младен Вуић
перовођа.

Председник
Васа Николајевић
прота.

Сведоцба.

Господин **Евген Шпанг** дипломирани позлатар из Темишвар-Фабрике, који је у овдашњој цркви на новоме иконостасу, трону св Богородице, епископском столу, певницама и столовима свој златарски и мраморски посао радио, — израдио је све на потпуно и опште задовољство тако, да је одбор у данашњој ванредној својој седници под 37 бројем једногласно решио, овом сведоцбom приказати га јавности. — Као права стручњака и вештака у гореноменутом послу, свима општинама које сличне послове радиле буду, препоручујемо га.

Из одборске седнице српске православне црквене општине, држане у Мошорину 24. септ. 1897.

Илија Марковић
перовођа.

Ђока Бачкаић
председник.

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ.

Бр. 161. ex 1897/8.

191 1—1

О Б Ј А В А.

Потписана управа издала је 2. (14.) октобра 1897. госп. администратору крушедолском Јовану Протићу дупликат његове абсо-луторне свједоцбе, пошто му је изгубљена првобитна свједоцба, која је 11. (23.) јануара 1893. под. бр. 6. ex 1892/3. издана била.

Управа правосл. срп. богословског училишта у Карловцима 2. октобра 1897.

Протопресвитер Јован Вучковић.

С Т Е Ч А Ј.

188 1—1

На упражњено учитељско место у Товаришеву (Бач-Бодрошка жупанија) овим се стечај расписује. Са истим местом скопчана је годишња плата од 360 фор. а. вр.; у име пофторне школе 40 фор. а. вр.; у име перовођства 30 фор. а. вр.; од погребга где буде позван 1 фор. а. вр.; зимски огрев: осим тога слободан стан — састојећи се из две собе, једне кујне, коморе, штале и баште.

Изабрани учитељ предаваће у оним разре-дима, које му овомесни цркв. школ одбор додели. У дужност спада новоизабраном учитељу: при сваком богослужењу у цркви у левој певници појати, школску децу у црквеном пјенију обучавати, све школском уредбом прописане пред-мете у школи предавати.

У обзир се узимају само они компетенти, који су из мађарског језика испит положили; а првенство имају они, који се и лично представе.

Рок пријаве траје до 9. (21.) октобра т. г. када ће се и избор обавити.

Молбенице ваља унутити потписаном школском председнику.

Из седнице цркв. школског одбора у Товаришеву 21. септ. 1897 г. држане.

Перовођа:

Милан А. Чешњар
учитељ.

Председник:

Лазар Милићев.

С Т Е Ч А Ј.

189 1—3

Услед решења Славн. спарх. шк. одбора бачког од 7. (19.) септ. 1896. г. бр. ШО. 228/зап. ex 1896. и одлуке Високославног народно-црквеног Школског Савета од 7. (19.) марта 1897. г. бр. ШС. 394. и 437/21 ex 1897., постало је у овој општини једно учитељско место, на оvd. српској вероисповедној школи упражњено, на које се овим стечај отвара.

Плаћа учитеља је: 300 фор., за држање повторне школе 40 фор. за грејање и чипшење школе 60 фор. у име писаћег наушала 10 фор. и уживање 16 дмштр. ланаца (22 кат. јутра) ораће земље на коју сам учитељ плаћа кр. порез, еквивалент и друмарину; — ка томе још и уживање слободног стана и баште.

Изабрани учитељ дужан је Високом кр. шк. Уредбом од 1872. год. све прописане предмете предавати у оном разреду, односно разредима, које му шк. одбор доделио буде; осим тога, дужан је при свима св. црквом прописаним богослужењима у цркви за једном певницом појати, са чега се жели, да је компетент — покрај осталих способности — и добар појац, што ће се при избору у обзир узети.

Молбенице са нужним сведоџбама снабдевене, имају се до 21. окт. (2. нов.) т. г. потписаном шк. одбору поднети.

Из седнице м. шк. одбора држане у Турији 28. септ. 1897. год.

Школски одбор.

С Т Е Ч А Ј. 190 1—3

Смрћу бивше оvd. учитељице Видосаве Пајтићеве постало је једно учитељско место на оvd. српској вероисповедној школи упражњено, на које се овим поново стечај отвара.

Плаћа учитељице је 400 фор. за држање повторне школе 40 фор. за грејање и чишћење школе 60 фор. у име писаћег паушала 10 фор. осим тога уживање слободног стана и баште.

Дужности учитељице прописане су Високом Шк. Уредбом од 1872. год.

Изабрана учитељица дужна је примити разред односно разреде, које јој м. шк. одбор доделио буде.

Молбенице са нужним сведоџбама снабдевене, имају се до 21. окт. (2. нов.) т. г. потписаном шк. одбору поднети.

Из седнице м. шк. одбора држане у Турији 28. септ. 1897. год.

Школски одбор.

ДРАЖБЕНИ ОГЛАС. 182 3—3

На основу закључка ове црквене општине од 6. (18.) јуна о. г., а с одобрењем славног архид. адм. одбора од 9. (21.) о. м. АО. 935/417. ех 1897., расписује се дражба на мањак за подизање новог иконостаса. Иста ће се одржати дана 28. септембра (10. октобра) о. г. у писарни црквене општине.

Прорачун за изведење исте радње износи 2700 фор.

Нацрт радње као и други услови могу се дневно увидити код парохијалног звања.

Сваки дражбеник дужан је положити 20% горње своте пишманлука. Одбор задржава себи право поверења.

У Бежанији 18. (30.) септембра 1897.

Председништво.

ЈАВНА ДРАЖБА. 187 2—3

Дана 15. (27.) октобра т. г. у 9 сахата у јутру продаваће се у ман. Беочину овогодишњи манастирски шумски турнус састојећи се из 22 кат. јутра букових и растових дрва на јавној дражби.

Лицитациони услови могу се у свако доба код ман. управе увидети.

Пишманлук 500 фор.

У манастиру Беочину 25. септембра (7. октобра) 1897.

Управа манастира Беочина.

ОД ВЕЛИКО-КИКИНДСКОГ СРПСКОГ ШКОЛСКОГ ОДБОРА.

Бр. Е. 81/Ц. Ш. О. 67: 1997. 184 2—3

С Т Е Ч А Ј.

Услед умировлења овдашњег учитеља Кристофа Ајваза упражњено је једно учитељско место на овој срп. нар. вероисповедној основној школи, на које се овим стечај расписује.

Плата је учитеља 550 фор., у име станарине 200 фор. евентуално стан у нарави и за случај избора му за црквеног појца у име награде 100 фор. а. вр.

Дужности учитеља прописане су школском уредбом.

Рок стечаја траје 4 недеље од првог уврштења у званичном листу „Српски Сион“.

Ваљано инстурмане молбенице треба послати на председништво мест. срп. школ. одбора.

Из седнице мест. срп. школ. одбора држане у Вел. Кикинди дана 17. (29.) септембра 1897.

Паја Влаховић с. р. Ђорђе Влаховић с. р.
перовођа. председник.

Бр. 214. ех 1897. 185 2—3

С Т Е Ч А Ј

расписује се на парохију у Карловцу.

Интеркалара нема.

Рок пријављивању до 6. (18.) новембра о. г.

Приходи скопчани са тим мјестом износе:

од црквене општине 689 ф. 40 н.

од градске, кр. порез. уреда, болничке управе и шварачке полит.

општине, свега скуна за сад . . . 505 ф. 30 н.

Из сједнице Епархијске Конзисторије, држане у Плашком, 4. (16.) септембра 1897

М и х а и л

Епископ.

О Г Л А С. 183 2—3

Од овогодишњег турнуса лежећег у оцегу општине манастира Ђишине, продаваће се дана 6. (18.) октобра 1897. у 10 сахата пре подне на јавној дражби 10 јутара катастралних шуме у писарни потписане манастирске управе.

У Манастиру Кувездину 18. (30.) септембра 1897 год.

Управа манастира Кувездина.

ДРУГИ ОГЛАСИ.

181 2—3

СТЕВА ПИСАРЕВИЋСВЕШТЕНИЧКОГ ОДЕЛА И ЦРКВЕНИХ УТВАРИ КРОЈАЧ
НОВИ САД, ДУНАВСКА УЛИЦА, БРОЈ 11.

Част ми је пречасној господи свештеницима до повољног знања ставити, да сам за јесење хаљине врло лених и добрих за износ штофова набавио као: **первијена, доскина и камгарна** у свима ценама; тако исто и за **зимске хаљине** као **дејане** са лепом финош поставом, **добром израдом и најумеренијим ценама**. Исто тако примам само на израду, када муштерија сама материју купи.

Част ми је и славним црквеним општинама до повољног знања ставити, да **одежде, литије, барјане, стихаре, налоње** и све друге ствари, које у кројачку струку спадају, израђујем по најмеренијим ценама, а старије ствари примам на оправку.

☞ **Цене сам попустио у свему. Мустре на углед шаљем фрај и франко.** ☞

С поштовањем

Стева Писаревић.

Темишвар
златна и сребрна
медаља 1891.

Почасна диплома Букурешт

ЕВГЕН ШПАНГ

ПОЗЛАТАР

ТЕМИШВАР — ФАБРИКА.

Букурешт
златна медаља
1894.

Препоручује своју радњу за извађање свију врети позлатарског посла и радова у црквама као позлата иконостаса ђивота, рипида, Христових гробова и т. д.

уз гаранцију за најсолиднију израду и уз најјефтинију цену.

☞ Привремено се бави сад у црквеној општини у Мошорину.

6—6

**ЗВНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА
ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА
АНТОНА НОВОТНИЈА
У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ**

препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем од мене изнађена и много пута одликована

☞ **патентирана са отвореним одушкама провиђена звона,** ☞ која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако, да се овако једно патентирано звоно од 200 килограма изједначује са звуком других по старој системи ливених звона од 260 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у тороњу слободно стојеће; звона или шоље за сатове од метала; прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа. — Звона у тежини од 300 килогр. на ниже има увек готових на стоваришту.

52 11—

Илустровани ценовници и прорачуни трошка бесплатно и франко.

На миланарској земаљској изложби у Будимпешти 1896. награђена са великом миланарском медаљом.